

Manifest del dia Mundial de les Persones Refugiades 2019

L'any 2001 les Nacions Unides van declarar el 20 de juny com a Dia Mundial de les Persones Refugiades. L'objectiu era rescatar de l'oblit la dramàtica situació que viuen milions de persones desarrelades entre refugiades, apàtrides, desplaçades internes i sol·licitants d'asil que actualment hi ha al món, que es veuen abocades a marxar de casa seva per motius religiosos, polítics, ètnics, o d'orientació sexual, entre d'altres.

La cooperació municipalista ha treballat per la protecció internacional des de la fundació del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament fa 33 anys. L'enfonsament d'un vaixell amb centenars de persones que fugien dels seus països cercant refugi camí d'Europa el 19 d'abril del 2015 va provocar una onada d'indignació i rebuig de part de la ciutadania europea a la manca de resposta dels Estats amb les persones refugiades. Aquell dia molts ajuntaments catalans van mostrar la seva solidaritat amb el municipi de Lampedusa, que esdevindria la principal administració pública que oferia acollida, aixopluc i assistència a les persones que cercaven refugi, sense tenir-ne les competències ni els recursos.

Però va ser durant l'estiu de 2015, quan Europa va assistir a una greu crisi humanitària com a conseqüència del desplaçament forçat de centenars de milers de persones fugint de la guerra a Síria, que es va aixecar una onada de solidaritat que va tenir un fort impacte en la ciutadania de Catalunya i que va interpel·lar a les administracions públiques perquè donessin una resposta adient a aquesta voluntat solidària de la ciutadania, tinguessin o no les competències en matèria d'asil. Fruit d'aquesta demanda, el setembre de 2015 desenes d'ajuntaments reunits a la seu del Fons decidien coordinar esforços proposant que el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament activés una campanya d'emergència en suport a les persones que cerquen refugi mentre aquestes no poguessin ser acollides a casa nostra.

En aquests darrers quatre anys el municipalisme català ha dedicat esforços humans, materials i econòmics en donar assistència a les persones refugiades, i han estat moltes les lliçons apreses en un context caracteritzat per la variabilitat, la incertesa, el canvi i l'amenaça. És important fer esment al suport econòmic que ha rebut la campanya, que en quatre anys ha recollit dos milions d'euros, provinents del suport solidari de més de 200 ajuntaments, entitats municipalistes, diputacions, consells comarcals, entitats socials i donacions privades, esdevenint la campanya d'emergència amb més aportacions dels ens locals socis en els 33 anys de vida del Fons. Aquestes aportacions han permès activar projectes de suport a persones que cerquen refugi en diversos països de trànsit i d'acollida, i han ajudat a pal·liar el seu sofriment. En accions de denúncia, cal destacar la implicació de més de 300 ajuntaments i ens supramunicipals catalans que, des de l'any 2015 fins ara, han aprovat sis mocions i pronunciaments del món local en suport i la protecció de les persones refugiades.

Aquesta campanya s'ha desenvolupat en un escenari europeu d'incompliment dels compromisos d'acollida i vulneració flagrant dels drets humans de les persones que fugen. Aquests escenaris situen la mal anomenada "crisi de persones refugiades" (perquè és una crisi de la qual són víctimes aquestes persones i no un factor causal) com un fenomen de llarga durada amb conseqüències dramàtiques per a milions de persones desplaçades de manera forçada amb necessitats urgents de protecció i ajut humanitari urgent.

A mitjans de 2018, l'ONU xifraven en més de 70 milions les persones que havien hagut d'abandonar forçosament les seves llars, la qual cosa suposa el major èxode mai registrat en la història. Aquestes xifres es deuen principalment a la continuïtat de conflictes de llarguíssima durada (Palestina, Colòmbia, Afganistan o República Democràtica del Congo), i a la falta de resolució també d'uns altres més recents, com els que han sorgit a Síria, Sudan del Sud o Myanmar. Per altra banda, s'estan donant noves causes de migració forçada, com ara les viscudes per les persones de l'anomenada 'Caravana migrant' de Centreamèrica, que també han

patit nombroses vulneracions de drets humans en la seva ruta cap als Estats Units, o les que s'estan produint en diferents parts del món amb els denominats 'refugiats climàtics'.

En 2018, el Mediterrani va tornar a ser la ruta migratòria més perillosa del planeta, amb almenys 2.299 vides perdudes en les seves aigües. D'elles, més de 800 van ser en les rutes cap a Espanya, la qual cosa suposa un dramàtic increment respecte a l'any anterior. No obstant això, la resposta de la major part dels països de la UE va ser criminalitzar la tasca solidària de salvament que realitzen els vaixells de les ONG.

Al desembre de 2018, l'Assemblea General de Nacions Unides va aprovar el Pacte Mundial per a la Migració Segura, Ordenada i Regular i del Pacte Mundial sobre Refugiats. Malgrat el seu caràcter no vinculant i de la falta d'adhesió d'alguns estats, per a l'entitat aquest acord obre una finestra d'oportunitat sota el principi de responsabilitat compartida per a afrontar els nous reptes que plantegen els desplaçaments de població en el context actual.

Davant la cronificació d'aquesta situació, podem afirmar que l'emergència no s'ha acabat i que continuen ben vives les raons per donar resposta a la demanda de suport a les persones i organitzacions que treballem per donar assistència a les persones que cerquen protecció internacional, i que el municipalisme català ha de tenir un paper rellevant en aquest sentit.

Per aquesta raó des del municipalisme català donem suport a la campanya #mónlocalrefugi i ens comprometem a mantenir les aportacions a la campanya del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament adreçada a pal·liar el patiment humà en les rutes de fugida i en els països de primera acollida; i, a casa nostra, al desplegament d'accions de sensibilització i denúncia, amb un doble objectiu. En primer lloc, alimentar de discurs crític l'embranchida de solidaritat que s'ha generat de manera espontània entre la ciutadania pels refugiats, amb perspectiva de transformació social i justícia global, evitant el paternalisme i la caritat. I en segon lloc, sensibilitzar els ajuntaments de la importància de la cooperació internacional per atacar les causes dels conflictes, més enllà de gestionar les conseqüències sobre la població civil que es veu obligada a fugir buscant refugi i protecció internacional.

Barcelona, 20 de juny de 2019